

Viken fylkeskommunes hørings svar om forslag til endringer i utlendingsforskriften – unntak fra kravet om selvforsørgelse for rett til permanent oppholdstillatelse for voksne i grunnskole – eller videregående opplæring mv.

- Viken fylkeskommune vil at alle utlendinger over 18 år som deltar i videregående opplæring gjennom et skoleår skal få unntak fra krav om selvforsørgelse.
- Viken fylkeskommune støtter ikke forslaget om at unntak fra krav om selvforsørgelse for personer i videregående opplæring begrenses og at de som er i videregående opplæring for voksne og hverken er deltakere i introduksjonsprogram eller i NAV-tiltak mister muligheten til unntak.

Som skoleeier er fylkeskommunens mål at flest mulig skal kunne fullføre den opplæringen de har startet på. Erfaring tilsier at deltakere i videregående opplæring som prioriterer jobb framfor skolegang på grunn av krav om selvforsørgelse for permanent oppholdstillatelse eller familiegjenforening, får problemer med å fullføre opplæringen.

I dagens situasjon er elever i grunnskole eller videregående skole unntatt fra krav om selvforsørgelse jf. utlf. § 11-11 tredje ledd bokstav b.

I forslag til ny §11-12 står det om unntak fra kravet om selvforsørgelse:

Det gjøres også unntak fra kravet om selvforsørgelse dersom utlendingen dokumenterer at han eller hun de siste tolv månedene

a) har deltatt i videregående opplæring for ungdom, jf. opplæringslova § 3- 1, eller har deltatt i grunnskoleopplæring for voksne, jf. opplæringslova § 4 A-1 annet ledd

b) har deltatt i grunnskoleopplæring eller videregående opplæring som del av introduksjonsprogrammet for nyankomne innvandrere, jf. introduksjonsloven § 2

c) har deltatt i videregående opplæring gjennom tiltak fra Arbeids- og velferdsetaten, jf. tiltaksforskriften § 7-2 bokstav a og b.

Departementet skriver i høringsnotatet at formålet med å snevre inn unntaket fra kravet om selvforsørgelse for rett til varig opphold i Norge for utlendinger (over 18 år) i grunnskole- eller videregående opplæring, er å forhindre misbruk av regelverket. Viken fylkeskommune erkjenner at det er uheldig hvis mange personer søker seg til videregående opplæring uten ønske om mer opplæring, men permanent oppholdstillatelse. I vår region

KOMP Voksenopplæring og karriereveiledning**Postadresse:** Postboks 220, 1702 SARPSBORG**Besøksadresse:** Galleri Oslo Schweigaards gate 4, 0185 OSLO**Telefon:** 32 30 00 00**E-post:** post@viken.no**Internett:** www.viken.no**Org.nr.:** 921693230

kjenner vi ikke til at dette er tilfellet. Vårt inntrykk er at det store flertallet av elever over 18 år som er i videregående opplæring i Viken ønsker kompetanseheving og bedre utsikter på arbeidsmarkedet.

Departementet skriver i høringsnotatet punkt 3.1 om dagens situasjon: «*Etter utlf. § 11-11 tredje ledd bokstav b er elever i grunnskolen eller videregående skole unntatt fra kravet om selvforsørgelse. Unntaket er aktuelt for utlendinger over 18 år (jf. at barn er unntatt fra kravet om selvforsørgelse) som deltar i grunnskole- eller videregående opplæring spesielt organisert for voksne etter opplæringsloven kapittel 4A*». Det gis ingen informasjon om hva som er årsaken til at «elever i [...] videregående skole» begrenses til de som deltar i videregående opplæring etter opplæringsloven kapittel 4A. Vi kan anta at denne begrensningen leder til forslaget om ny forskrift §11-12 bokstav a hvor denne gruppen ikke lenger vil være omfattet av unntaket jf. høringsnotatet punkt 4.2. Dette er imidlertid ikke utredet og vi savner informasjon om grunnlaget for endringen.

Departementet legger fram statistikk over Utlendingsdirektoratets behandling av søknader om unntak fra kravet om selvforsørgelse for permanent opphold i høringsnotatet. Det går fram at det store flertallet av innvilga søknader gis til søkere som «*var elev i grunnskolen eller videregående skole*». Tallene i høringsnotatet skiller ikke mellom grunnskole for voksne etter opplæringsloven §4A-1, videregående opplæring etter opplæringsloven §3-1 og videregående opplæring etter opplæringsloven §4A-3. Det legges ikke fram informasjon eller dokumentasjon om grunnlaget for å skille ut én av disse gruppene, og årsaken til at den gruppa skal miste muligheten til å få unntak fra krav om selvforsørgelse.

Forslaget til ny forskrift innebærer at alle i videregående opplæring som også er deltakere i introduksjonsprogram eller deltakere i NAVs tiltak, inkluderes i gruppa som får unntak fra kravet om selvforsørgelse. Viken fylkeskommune støtter dette forslaget, men vi vil påpeke at langt fra alle voksne som deltar i videregående opplæring og har minoritetsbakgrunn, er deltakere i introduksjonsprogram eller i tiltak gjennom NAV. Det vil være en gruppe av personer som deltar i videregående opplæring etter opplæringsloven 4A-3 som vil falle utenom kravene til å få unntak.

Samtidig henvises det til i punkt 4.1 at «*departementet mener at det som følge av den lave terskelen for tilbud om grunnskoleopplæring for voksne er en risiko for at regelverket utnyttes for å omgå kravet om selvforsørgelse*». Fra fylkeskommunens ståsted mangler en sammenheng mellom denne problembeskrivelsen og tiltak som utelater voksne i videregående opplæring fra unntak fra krav om selvforsørgelse. Forslaget mangler nærmere utredning og framstår som om det rammer grupper urimelig.

Når det gjelder ungdom opp til 25 år med videregående skole fra hjemlandet som de ikke får godkjent i Norge, vil vi peke på at slike søkere kan velge å ta ut retten til videregående opplæring etter opplæringsloven §4A-3 eller etter §3-1. Videregående opplæring for voksne

etter §4A-3 gir større rom for tilpasninger og komprimerte løp. For personer som bare mangler enkelte fag for å oppnå yrkes- eller studiekompetanse i Norge, vil det ofte være en fordel. Forslaget til forskriftsendring kan gi insentiv til at flere personer i denne gruppa velger unødvendig lange utdanningsløp. Det vil ikke være god ressursbruk hverken for personen eller samfunnet.

Det foreslåes i ny forskrift at utlendingen må ha deltatt i opplæringen de siste tolv månedene for at det skal gjøres unntak fra krav om selvforsørgelse. Viken fylkeskommune støtter at det er krav om faktisk deltakelse i opplæringen gjennom skoleåret for å unntas krav om selvforsørgelse. Vi gjør oppmerksom på at et skoleår i videregående opplæring er kortere enn tolv måneder.

Oppsummering: I dette høringsinnspillet har vi spurt etter bedre informasjon om grunnlaget for forslaget om unntak fra krav om selvforsørgelse for permanent oppholdstillatelse for utlendinger over 18 år som deltar i videregående opplæring, og pekt på at deler av forslaget kan framstå vilkårlig. Viken fylkeskommune er bekymret over at forslaget vil kunne føre til at færre fullfører videregående opplæring og at gjennomføringstiden kan øke.

Vennlig hilsen

Siv Henriette Jacobsen

Fylkesråd for utdanning og kompetanse

Viken fylkeskommune